

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Bednarek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Ryszard Witkowski

SSN Adam Roch

w sprawie **D. O.**

skazanego z art. 178 a § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 28 maja 2025 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego - na niekorzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z 24 października 2024 r., sygn. II K 259/24

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Rejonowemu w Rudzie Śląskiej do ponownego rozpoznania.**

Adam Roch

Małgorzata Bednarek

Ryszard Witkowski

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej wyrokiem z 24 października 2024 r., o sygn. akt II K 259/24, uznał D. O. winnym tego, że działając w krótkich odstępach czasu z wykorzystaniem tej samej sposobności dopuścił się ciągu przestępstw

wyczerpujących znamiona występkę określonego w art. 178 a § 1 k.k. i za to, na mocy art. 178 a § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 1, § 1 a pkt 3, § 3 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzył mu karę grzywny w wysokości 400 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 40 zł. W oparciu o przepis art. 42 § 2 k.k. sąd orzekł wobec ww. środek kamy w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 5 lat a na mocy art. 43 a § 2 k.k. świadczenie pieniężne w kwocie 10.000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej. Na poczet wyżej orzeczonego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych sąd *meritii* zaliczył D. O. okres zatrzymania prawa jazdy.

Powyższy wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się 1 listopada 2024 r. bez postępowania odwoławczego.

Od powyższego wyroku kasację wywiódł 27 marca 2025 r. Prokurator Generalny, w której zarzucił ww. orzeczeniu:

1. rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa materialnego, a mianowicie art. 178 a § 1 k.k., polegające na wymierzeniu D. O. na podstawie tego przepisu, kary grzywny w sytuacji, gdy przestępstwo to zagrożone jest tylko karą pozbawienia wolności do lat 3;
2. rażące i mogące mieć istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 117 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 374 § 1 k.p.k. i art. 6 k.p.k., polegające na wadliwym uznaniu, że awizowane i niepodjęte w terminie zawiadomienie oskarżonego o terminie rozprawy wyznaczonej w dniu 24 października 2024 roku, zostało mu prawidłowo doręczone i wystąpiły tym samym warunki do rozpoznania sprawy pod jego nieobecność, podczas gdy korespondencję tę wysłano na adres, niebędący wskazanym przez D. O. miejscem jego zamieszkania, dłuższego pobytu i jednocześnie jego adresem do doręczeń, co w konsekwencji skutkowało przeprowadzeniem postępowania pod jego nieobecność z rażącym naruszeniem prawa oskarżonego do obrony,

polegającym na uniemożliwieniu mu wzięcia udziału w rozprawie oraz poddania wydanego wyroku skazującego kontroli sądu II instancji.

Stawiając powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Rudzie Śląskiej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Wniesiona przez Prokuratora Generalnego kasacja okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do drugiego z podniesionych przez Prokuratora Generalnego zarzutu stwierdzić należy, że istotnie rozpoznanie w dniu 24 października 2024 r. sprawy nastąpiło pod nieobecność oskarżonego D. O., przy czym w realiach sprawy brak było podstaw do stwierdzenia, że oskarżony został prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy.

Z analizy bowiem akt sprawy – jak słusznie podniósł skarżący – wynika bowiem, że w toku postępowania przygotowawczego oskarżony będąc przesłuchiwany wtedy w charakterze podejrzanego jako miejsce stałego zameldowania i zamieszkania wskazał adres: [...]. Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej zawiadomienie o terminie pierwszej rozprawy wyznaczonej na 24 października 2024 r. wysłał natomiast na adres [...], przy czym adres ten nie był wskazany przez oskarżonego jako adres do odbioru korespondencji. Zawiadomienie o terminie rozprawy nie zostało zatem przez oskarżonego podjęte i po dwukrotnym awizowaniu zostało zwrócone Sądowi Rejonowemu w Rudzie Śląskiej. W wyznaczonym terminie pod nieobecność oskarżonego sąd następnie przeprowadził rozprawę, która zakończyła się wydaniem wyroku. Niewątpliwie zatem rację ma skarżący, że wysłanie zawiadomienia o rozprawie na inny, niż wskazany przez samego oskarżonego adres, nie spełnia warunku prawidłowego poinformowania go o jej terminie, niezbędnego dla prowadzenia postępowania pod nieobecność oskarżonego. Wprawdzie od 1 lipca 2015 r., zgodnie z art. 374 k.p.k., oskarżony ma prawo, a nie obowiązek brania udziału w rozprawie – o ile sprawa nie dotyczy zbrodni lub gdy przewodniczący albo sąd nie uzna jego obecności za obowiązkową - to jednak, jak wielokrotnie Sąd

Najwyższy podkreślał w swoich orzeczeniach, aby móc to prawo zrealizować, musi być prawidłowo zawiadomiony o jej terminie i miejscu (art. 117 § 1 k.p.k.), co w tej sprawie nie miało miejsca. Tylko poprawne wskazanie danych adresowych warunkuje możliwość uznania zawiadomienia za doręczone także wtedy, gdy nastąpi sytuacja tzw. doręczenia zastępczego, o której stanowi przepis art. 133 § 1 i § 2 k.p.k. Nieobecność oskarżonego D. O. na rozprawie, związana z brakiem prawidłowego powiadomienia go o jej terminie, pozbawiła go nie tylko prawa do udziału w rozprawie, co stanowi rażące naruszenie przepisów art. 117 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 374 § 1 k.p.k., ale również w konsekwencji doprowadziła do naruszenia prawa do obrony wynikającego z treści art. 6 k.p.k., skoro poprzez uniemożliwienie mu osobistego uczestnictwa w rozprawie, nie mógł on składać wyjaśnień, oświadczeń i wniosków, czy też zaskarżyć wyroku i doprowadzić do skontrolowania go przez sąd II instancji.

W realiach niniejszej sprawy bezspornym jest również to, iż sąd wymierzając za przypisany skazanemu występki karę grzywny, dopuścił się rażącego naruszenia prawa materialnego, a to art 178 a § 1 k.k., bowiem kara ta nie została przewidziana w sankcji występków określonego w tym przepisie. Omawiany występki zagrożony jest bowiem wyłącznie karą pozbawienia wolności do lat 3. Aktualna treść tego przepisu – jak słusznie zauważył w pisemnym stanowisku skarżący - obowiązuje od 1 października 2023 r. w związku z jego nowelizacją wprowadzoną art. 1 ustawy z 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2022.2600 z 13 grudnia 2022 r.). Przepis ten obowiązywał więc, zarówno w dacie popełnienia przez oskarżonego D. O. zarzuconych mu czynów (22 stycznia i 3 lutego 2024 r.), jak i w dacie wyrokowania (24 października 2024 r.).

W tych warunkach zamieszczone w kasacji zarzuty rażącej obraży prawa materialnego i prawa procesowego uzasadniały uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej i przekazanie sprawy D. O. do ponownego rozpoznania. W toku ponownego postępowania, sąd ten uniknie uchybień będących podstawą uwzględnienia kasacji i rozpozna sprawę zgodnie z obowiązującym prawem.

Kierując się zatem przedstawionymi wyżej motywami Sąd Najwyższy, z mocy art. 535 § 5 k.p.k., orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.

Adam Roch

Małgorzata Bednarek

Ryszard Witkowski

[PŁ]

[a.ł]